

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 19 mars 2008

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om fotboll på idrottsforum.org

En forskargärning av sällan skådat slag i dessa sammanhang ligger bakom *Boken om 500 AIK:are: AIK:s alla allsvenska fotbollsspelare 1924–2007* (AIK Fotboll). Här presenteras om inte 500 så i alla fall 488 AIK:are, det vill säga alla som någon gång mellan den 3 augusti 1924 och den 28 oktober 2007 spelade för AIK i en allsvensk match (sammanlagt 1.827 matcher). Det är Anders Johrén som författat *Boken om 500 AIK:are*, och det är också i huvudsak sin egen forskning han förlitar sig på. Johrén är hushistoriker hos AIK, förutom uppdrag som tränare, styrelseledamot, med mera, med mera. Själva boken är ett praktverk, vackert bunden och trevligt layoutad. Spelarna presenteras i bokstavsordning, och varje spelare ges en sida, med foto, fakta och en minibiografi. Redan på andra plats kommer Oscar Albrechtsson (1910–1984, vänsterback, en match), som stoltserade med det fantastiska personnumret 10 11 12–1314. För att få en så trovärdig recension som möjligt av Johréns bok gav vi uppdraget till Hans Bolling. Endast en annan riktigt AIK-hängiven historiker kan göra en sådan här bok rättvisa!

AIK in på livet

Hans Bolling

Historiska institutionen, Stockholms universitet

*Anders Johrén***Boken om 500 AIK:are: AIK:s alla allsvenska fotbollsspelare 1924–2007**

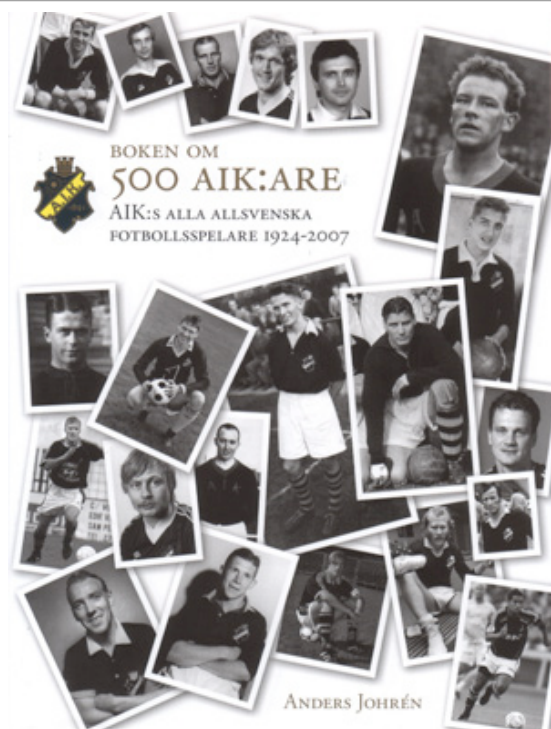
528 sidor, inb., ill.

Stockholm: AIK Fotboll 2007

ISBN 978-91-977038-0-2

I en av sina få relevanta sånger låter 1970-talets progkungar Hoola Bandoola Band Halta Lotta ställa frågan: Vem i hela världen kan man lita på? Det är ju en fråga som man alltid måste ta ställning till när man får en bok i sin hand. När det gäller denna anmälan av Anders Johrén *Boken om 500 AIK:are: AIK:s alla allsvenska fotbollsspelare 1924–2007* handlar frågan dock även om recensenten. För att det inte ska råda något tvivel om vilka mina preferenser är så är det därför lika bra att, helt i Gunnar Myrdals anda, erkänna att jag har starka sympatier för de guldkantade. Jag har även, efter min egen ringa förmåga, försökt vara Anders Johrén behjälplig när han slutförde arbetet med boken. Det råder dock inget tvivel om att ni kan lita på mig. Det är nämligen *inte* så, som en av mina lärare i historia en gång slog fast i samband med en lektion i källkritik, att alla ljuger.

När det gäller att gå till källorna finns för övrigt bara en sak att säga om *Boken om 500 AIK:are* – Anders Johrén har varit ytterst grundlig. Det kanske till och med är så att man borde kritisera honom för att han har varit alltför nitisk och en smula arbetsoekonomisk. Han har nämligen gått igenom varje match och varje laguppställning i samtliga matcher AIK spelade i Allsvenskan mellan den 3 augusti 1924 och den 28 oktober 2007 – 827 matcher. Det udda antalet matcher beror på att den långa Allsvenskan 1957–1958, när man gick över från att spela höstvär till kalenderår, omfattade 33 omgångar. Samtliga 1 827 matcher har kontrollerats mot två tidningars matchrapporter

och om dessa skilt sig åt har Johrén gått vidare till flera tidningar. Därefter har han stämt av sina resultat mot de mer eller mindre officiella sammanfattningar som finns i böcker som *Årets Fotboll* och *Fotbollboken*. Om det då funnits avvikelser mellan Johréns uppgifter och dessa har ännu fler källor används för att förklara dessa. Trots detta är författaren blygsam nog att påpeka att han kanske inte nått ända fram, ty det lär finnas ett par bortamatcher i slutet av 1960-talet där det inte med absolut säkerhet gått att utreda om tolfte och trettonde man blivit inbytt eller fått sitta kvar på bänken. Tilläggas kan att Johrén själv sett 35 procent av AIK:s allsvenska matcher – 638 stycken.

Det är självklart att en sådan omfattande genomgång leder till att en del hävdvunna fakta om AIK:s fotbollshistoria skrivs om. Det gäller till exempel hur många mål som klubbens främste målskytt Pára Kaufeldt gjorde i Allsvenskan. Att det är lätt hänt att det blir fel i statistik är välkänt och det uppmärksammades ju på Idrottsforum så sent som den 23 januari i år när [Tommy Wahlsten på idrottsforum.org skrev om hur Rune Idh](#) ”kom bort” som målskytt i statistiken i B-landskampen mot Danmark i oktober 1950. Att fel och tvivelaktigheter lätt smyger sig in i olika sammanställningar och sedan reproduceras som sanningar av alla ”forskare” som själva inte ids gå till källorna kan ses som ett välkänt faktum.

Att det blir ”fel” målskytt är en sak, det finns ju många osäkra mål och det är inte alltid det finns filminspelningar att gå tillbaka till. Johréns genomgång av alla AIK:s matcher visar dock att det inte bara är när det gäller bedömningsaspekter, som vem som verkligen var målskytt, som fel infinner sig och sedan okritiskt reproduceras i allehanda sammanställningar, utan det även sker när det gäller det mycket konkreta – vilka spelare var det som fanns på planen.

Vid en första anblick kan *Boken om 500 AIK:are* tyckas vända sig till en tämligen väl avgränsad grupp av läsare. Endast en person med ett brinnande intresse för AIK:s fotbollslag borde ju vara intresserad av att läsa 528 fullmatade A4-sidor, där sidorna 18 till 514 ägnas åt att presentera de 488 fotbollsspelare som spelat allsvensk fotboll för AIK – från Jan Adolfsson till Gabriel Özkan – från Eric Hillerström, målvakt i AIK:s lag mot Västerås IK på Stadion den 3 augusti 1924, till Kevin Walker, som hoppade in mot IFK Göteborg den 22 oktober 2007 och därmed blev AIK:s 488:e allsvenska fotbollsspelare – från Gurra Sjöberg som spelade 321 allsvenska matcher mellan 1932 och 1950 till Andreas Ingel som spelade 43 sekunder bort mot Landskrona Bois den 8 juli 2002.

Men så vitt jag kan bedöma bör boken dock inte intressera enbart inbitna AIK:are. Det är faktiskt en bok som innehåller en hel del för alla med ett någorlunda brett och seriöst fotbollsintresse – låt vara att personer med sympatier för andra svenska fotbollsklubbar kan tänkas känna en viss avundsjuka inför att det inte finns en liknande bok om deras egen klubb.

Utöver de 488 spelarpresentationerna innehåller boken nämligen en förnämlig statistikdel med en mängd sammanställningar som på ett lättöverskådligt sätt bidrar till att öka vår kunskap om svensk fotboll. Dessa sammanställningar kommer alla som forskar och skriver om svensk klubbfotboll att ha glädje av, och tvingas förhålla sig till. Vi får bland annat en sammanfattning av varifrån AIK har hämtat sina allsvenska spelare. Det visar sig, föga förvånande, att det är Djurgårdens IF som bidragit med flesta allsvenska fotbollsspelare till AIK. Inte mindre än 19 av AIK:s allsvenska spelare har kommit direkt från Djurgården till AIK och 15 spelare har vandrat den andra vägen. Totalt är det 52 allsvenska AIK:are som någon gång också har spelat för DIF, dock inte nödvändigtvis i Allsvenskan – alltså nästan elva procent av alla som någonsin har spelat allsvenskt för AIK. Andra klubbar som stått som plantskola för AIK:s allsvenska lag är Brommapojkarna med 17 spelare och Hammarby med 13. Hela 25 AIK:are har gått den andra vägen så det är inte för inte som laget från Södermalm länge sågs som AIK:s reservlag, totalt har 41 AIK:are spelat i Hammarby. Andra klubbar som bidragit med spelare till AIK är Vasalunds IF, Sundbybergs IK, Reymersholms IK, Råsunda IS, IFK Stockholm och Hagalunds IS. De är alltså framför allt andra klubbar från Stockholmsområdet som har bidragit med spelare till AIK:s representationslag. Utanför Stockholmsområdet är det framför allt Örebro SK och Degerfors IF med 9 spelare vardera som fått denna, enligt vissa, tvivelaktiga ära. Dessa siffror säger oss en del om AIK och att det tycks som om kritiken mot klubbens ungdomsverksamhet som blossat upp med jämna mellanrum har en del fog för sig. Låt vara att 41 av spelarna faktiskt har AIK som moderklubb.

En annan mycket intressant uppgift gäller födelsedatum. Den vanligaste födelsedagen är den 13 januari (sju spelare), följt av den 2 januari, 7 maj och 11 november (med sex spelare vardera). Indelat halvårsvis finner vi att det är 265 spelare som är födda under perioden januari till juni och 223 spelare som är födda under årets andra hälft – 54 % mot 46 % . Rent spontant kan det ju tyckas som om det är uppgifter som endast kan intressera den nördigaste av AIK-anhängare. Men det är ju faktiskt siffror som kan förhållas till Tomas Petersons forskning om tidiga ”elitutval” inom fotbollen, och sätta in denna forskning i ett längre tidsperspektiv.

Så även om *Boken om 500 AIK:are: AIK:s alla allsvenska fotbollsspelare 1924–2007* i första hand är en bok för personer som tycker att Putte Kock och Kurre Hamrin är viktigare personer i Sveriges 1900-talshistoria än Per-Albin Hansson och Tage Erlander, så kan det med nöje och utbyte läsas, låt vara selektivt, av alla med ett genuint intresse för svensk fotboll. Lita på mig!

© **Hans Bolling 2008**

 Köp boken från AIK

 Kjøp boken fra AIK

 Køb bogen fra AIK

www.idrottsforum.org | Redaktör **Kjell E. Eriksson** | Ansvarig utgivare **Aage Radmann**